

Τα... σκονάκια

• Από τη στιγμή που ο διορισμός στην εκπαίδευση -που ερμηνεύεται από πολλούς με την περίφημη ατάκα του Μίμη Φωτόπουλου «και μετά θα κάθεται»- αποτελεί ένα χρυσό όνειρο, οι σχεδιαζόμενες αλλαγές στο σύστημα προσλήψεων θα φέρουν σφοδρή σύγκρουση.

• Η δημιουργία της μόνιμης κοινής επιτροπής υπουργείου Παιδείας -θα προϋσταται ο γενικός γραμματέας- και των εκπροσώπων της Αυτοδιοίκησης είναι ένα θετικό γεγονός. Αν διαμορφωθεί ένα σοβαρό σχέδιο στην κατεύθυνση της αποκέντρωσης, που σημαίνει ουσιαστική επιμόρφωση μιας μεγάλης ομάδας στελεχών σε πανελλαδικό επίπεδο, πολλά οφέλη θα προκύψουν.

• Η υποχρεωτική για τη χώρα διαμόρφωση Εθνικού Πλαισίου Επαγγελματικών Προσόντων προσφέρει την αφορμή και για την αντιμετώπιση της χρόνιας διένεξης μεταξύ των αποφοίτων των ΤΕΙ και των πολυτεχνικών σχολών. Και όχι μόνο, βέβαια, αφού μέσω της διαμόρφωσης του Πλαισίου μπορεί να στηθεί το σύνολο του οικοδομήματος, από την υποχρεωτική μέχρι τα επαγγελματικά δικαιώματα.

ΑΠΟΨΗ Το ειδικό διδακτικό προσωπικό στα ΑΕΙ και τα λιμνάζοντα προβλήματα

ΤΟΥ ΜΑΝΟΛΗ ΝΤΟΥΝΤΟΥΝΑΚΗ *

Ως λειτουργοί, του δημόσιου πανεπιστημίου παρακολουθήσαμε κι εμείς τη φθίνουσα πορεία των τελευταίων χρόνων στην ανώτατη πανεπιστημιακή εκπαίδευση. Δημιουργήθηκε ένα πολύπλοκο σύστημα νομοθετημάτων για την ανώτατη εκπαίδευση που προκάλεσε τριγμούς στην πανεπιστημιακή κοινότητα. Βαρύνοιας σημασίας νόμοι, όπως το θεσμικό πλαίσιο των ΑΕΙ, ο νόμος για την έρευνα, ο νόμος για την αξιολόγηση, ο νόμος για τα ΤΕΙ, παρά τις υψηλές προσδοκίες που δημιούργησε η εξαγγελία τους, στην πράξη μάλλον εύστοχα είχαν χαρακτηριστεί ως αντιμεταρρυθμισμοί.

Τα μεγάλα προβλήματα της ανώτατης πανεπιστημιακής εκπαίδευσης παρέμειναν άλυτα, παρατηρούσαμε συνεχώς μείωση της κρατικής χρηματοδότησης και απaráδεκτα χαμηλούς μισθούς για όλες τις κατηγορίες του διδακτικού προσωπικού των ΑΕΙ. Η ανώτατη εκπαίδευση δεχόταν μια ανήθικη «επίθεση» για να αντιμετωπιστεί ως εμπορικό προϊόν και όχι ως κοινωνικό αγαθό δωρεάν και ποιοτικά παρεχόμενο από την πολιτεία. Μόλις τρεις μέρες πριν από τις εκλογές, έγινε προσπάθεια αδειοδότησης μη κρατικών πανεπιστημίων, με επόμενο βήμα, προς αυτήν την κατεύθυνση, τη χορήγηση επαγγελματικών δικαιωμάτων στους αποφοίτους τους. Στην Πανελλήνια Ομοσπονδία Συλλόγων Ειδικού & Εργαστηριακού Διδακτικού Προσωπικού (ΠΟΣΕΕΔΙΠ) πιστεύουμε ότι το πανεπιστήμιο πρέπει να αντιστέκεται έμπρακτα, σθεναρά και δυναμικά σε κάθε προσπάθεια και σε κάθε κίνηση υποβάθμισης και απαξίωσής του.

Σύμφωνα με δημοσιεύματα, η κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ προχωρά άμεσα στην κατάργηση του νόμου-πλαίσου 3549/07. Ο «νόμος Γιαννάκου» θα αντικατασταθεί από έναν νέο νόμο-πλαίσιο για τη λειτουργία των ΑΕΙ-ΤΕΙ, βασισμένο σε τρεις πυλώνες: στην πλήρη αυτοτέλεια των ιδρυμάτων, στις προγραμματικές συμφωνίες με την πολιτεία και στην αξιολόγηση για το εάν αυτές τηρήθηκαν ή όχι σε ορισμένο χρόνο.

Μέχρι να συζητηθεί και να ψηφιστεί ο νέος νόμος-πλαίσιο, η κυβέρνηση προτίθεται να προχωρήσει σε ριζικές τροποποιήσεις του υπάρχοντος νομικού πλαισίου 3549/07, στα σημεία που η εφαρμογή του εν λόγω νόμου έχει δείξει σημαντικές δυσλειτουργίες και άμεσα πρέπει να διατυπωθούν και να θεσμοθετηθούν όλα προβλήματα ε-

ντοπίστηκαν και συγκεντρώνουν την ευρεία συναίνεση.

Στην ΠΟΣΕΕΔΙΠ πιστεύουμε ότι τα παραπάνω είναι προς τη σωστή κατεύθυνση, αλλά δεν αρκούν και πρέπει άμεσα να εμπλουτιστούν, λαμβάνοντας υπόψη τις πάγιες θέσεις της πανεπιστημιακής κοινότητας. Ως πανεπιστημιακοί δάσκαλοι, διεκδικούμε ένα δημόσιο δημοκρατικό πανεπιστήμιο, που λειτουργεί με ελευθερία στη διδασκαλία και την έρευνα και με ελεύθερη διακίνηση ιδεών, που διασφαλίζεται με το πανεπιστημιακό άσυλο, το οποίο να παρέχει δωρεάν ανώτατη εκπαίδευση υψηλής στάθμης σε όλους τους πολίτες, όπως ορίζει το άρθρο 16 του συντάγματος. Είναι απαραίτητο στα προτεινόμενα μέ-

τρα να ενσωματωθούν σταδιακά και μέχρι το τέλος αυτής της τετραετίας βασικά αιτήματα της πανεπιστημιακής κοινότητας:

- Να ενισχυθεί ο πραγματικά δωρεάν δημόσιος χαρακτήρας της ανώτατης εκπαίδευσης, προπτυχιακής και μεταπτυχιακής, χωρίς διδάκτρα.
- Να αυξηθεί ουσιαστικά η χρηματοδότηση για την παιδεία, με χρηματοδότηση των πανεπιστημίων σύμφωνα με τις ανά-

γκες τους και αξιοπρεπείς αποδοχές για τους πανεπιστημιακούς δασκάλους.

■ Να εξασφαλιστούν οι προϋποθέσεις για την έρευνα στα πανεπιστήμια, με χρηματοδότηση της βασικής έρευνας σε όλα τα επιστημονικά πεδία.

■ Πρόωθηση της πλήρους οικονομικής και διοικητικής αυτοτέλειας των πανεπιστημίων.

■ Αύξηση του ποσοστού του ΑΕΠ από δημόσιους πόρους, που κατευθύνεται προς την έρευνα και ειδικά τη βασική έρευνα.

■ Ουσιαστική αναβάθμιση όλων των πανεπιστημίων, τόσο στις υποδομές όσο και στο ανθρώπινο δυναμικό, με ιδιαίτερη μέριμνα ώστε να μπορούν τα περιφερειακά πανεπιστήμια να διαδραματίζουν απόρροια τον σημαντικό ρόλο τους.

■ Αντιμετώπιση των αδυναμιών του υπάρχοντος θεσμικού πλαισίου.

■ Κατάργηση των ΚΕΣ και αφαίρεση των αδειών λειτουργίας από τα κολέγια.

■ Ανυπακοή στις, χωρίς στόχο και όραμα, επιταγές των Μπόλντονα - Πράγας, στο σχέδιο 3+2+3 κ.λπ.

*Πρόεδρος Πανελληνίας Ομοσπονδίας Συλλόγων Ειδικού & Εργαστηριακού Διδακτικού Προσωπικού ΑΕΙ

Πιέσεις Βρυξελλών για άμεση εφαρμογή του πακέτου 2020

Η αποτυχία επίτευξης των στόχων ως το 2010 αλλάζει το πλάνο - Έμφαση στα ινστιτούτα διά βίου μάθησης

Η αποτυχία σε όλους τους στόχους που είχαν τεθεί το 2000 για το 2010 -κάτι που ισχύει και για τις επιδόσεις της Ελλάδας- υποχρεώνει σε μια νέα αφετηρία της ευρωπαϊκής εκπαιδευτικής πολιτικής με ορίζοντα πλέον το 2020.

ΤΟΥ ΦΑΝΗ ΚΑΛΑΝΤΖΗ

Το μεταρρυθμιστικό πακέτο με τις επιμέρους πολιτικές για όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης είναι έτοιμο και θα εγκριθεί από το Συμβούλιο Υπουργών τον Φεβρουάριο και κατόπιν στο εαρινό Συμβούλιο.

Οι πρόσφατες εκθέσεις προόδου σχετικά με τα πέντε «σημεία αναφοράς» (benchmarks), τους στόχους δηλαδή που είχαν τεθεί, δείχνουν ότι κανένας δεν θα επιτευχθεί στο χρονικό ορίζοντα (2010) της δεκαετίας που ολοκληρώνεται. Είναι αξιοσημείωτο, δε, ότι σε έναν από αυτούς, τον «γραμματισμό», την επίδοση των 15χρονων στην ανάγνωση, ο στόχος του 20%, αντί να επιτευχθεί, αυξήθηκε στο 24,1%, από 21,3% που ήταν το 2000. Στην περίπτωση της Ελλάδας, το ποσοστό από 24,4% αυξήθηκε στο 27,7%, οκτώ δηλαδή ποσοστιαίες μονάδες υψηλότερα από τον κοινοτικό στόχο.

Ένας δεύτερος στόχος, από τον οποίο βρίσκεται πολύ πίσω η χώρα μας, αφορά τη συμμετοχή των ατόμων ηλικίας 25-64 ετών σε προγράμματα διά βίου μάθησης, όπου το «τρέχον» ποσοστό (2,9%) υπολείπεται δέκα σχεδόν ποσοστιαίες μονάδες του «σημείου αναφοράς» (12,5%). Χαμηλότερο ποσοστό από την Ελλάδα εμφανίζουν μόνο η Βουλγαρία (1,4%) και η Κροατία (2,2%), ενώ το υψηλότερο η Δανία (30,2%) και η Φινλανδία (23,1). Ένας τρίτος σημαντικός στόχος που δεν επιτεύχθηκε αφορά την εγκατάλειψη του σχολείου, όπου η Ελλάδα με 14,8% βρίσκεται πέντε μονάδες μακριά από τον στόχο του 10%.

Σε ό,τι αφορά το 2020 (ενδεικτική η έκθεση της Επιτροπής - COM (2009)640- υπό τον τίτλο

Στο πρόσφατο Συμβούλιο Υπουργών Παιδείας των μελών της Ε.Ε. δόθηκε έμφαση στο κοινωνικό «άνοιγμα» των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων.

«Βασικές ικανότητες για έναν κόσμο που αλλάζει»), εκτός της αναθεώρησης των σημείων αναφοράς θα αναφέρουμε τέσσερις ακόμη διαστάσεις που αναμένεται να καθορίσουν το σκηνικό, εκπαιδευτικό και επαγγελματικό, της προσεχούς δεκαετίας.

Μία από αυτές αφορά την ανώτατη εκπαίδευση -με έμφαση στο άνοιγμα των ιδρυμάτων προς την κοινωνία, που σημαίνει ότι τα ινστιτούτα διά βίου εκπαίδευσης μπορούν να διαδραματίσουν έναν σημαντικό ρόλο επί τη βάση του προ δεκαετίας αρχικού σχεδιασμού τους-, για την οποία έγινε συζήτηση και στο προ ημερών Συμβούλιο Υπουργών, στο οποίο συμμετείχε η κυρία Διαμαντοπούλου. Όπως προκύπτει από την ανακοίνωση, το θέμα με την κατάταξη (ranking) των ιδρυμάτων, στο οποίο είχε αναφερθεί η στήλη παλαιότερα, παρουσιάζοντας και τη σχετικά υπάρχουσα μελέτη, επανέρχεται στο προσκήνιο.

Άλλες καινοτομίες

Πρόκειται για ένα εργαλείο που θα κινηθεί σε μια διαφορετική φιλοσοφία σε σχέση με τις διεθνείς αξιολογήσεις των ιδρυμάτων (με πιο γνωστές αυτές των «Times» και της Σανγκάης) και θα διευκολύνει την κινητικότητα και την αναγνώριση των τίτλων. Έστω και εμμέσως, πάντως, θα αποτελεί μια μορφή αξιολόγησης.

Οι υπόλοιπες διαστάσεις: α) Έναρξη εφαρμογής - κρίσιμη για τις Βρυξέλλες- του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Επαγγελματικών Προσόντων (ΕΠΕΠ), που περιλαμβάνει οκτώ επίπεδα, στο οποίο επίσης έχει αναφερθεί επανειλημμένως η στήλη. Στο σημείο αυτό θα πρέπει να προστεθεί το νέο σύ-

στημα πιστοποίησης της λεγόμενης άτυπης μάθησης, οπότε έχει διαμορφωθεί πλέον ένα τρίπτυχο συνδεδεμένων -και με το ΕΠΕΠ- συστημάτων (εκπαίδευση, κατάρτιση, μη τυπική και άτυπη μάθηση). Εδώ έγκειται η μεγάλη ανατροπή της ερχόμενης δεκαετίας, αφού συνδέονται άμεσα σπουδές και επάγγελμα. β) Έμφαση στους εκπαιδευτικούς με δύο βασικές κατευθύνσεις. Η πρώτη αφορά την αρχική τους κατάρτιση, πριν από την είσοδο στην αίθουσα (εδώ υπάρχει εναρμόνιση με τις πρόσφατες εξαγγελίες περί δόκιμου εκπαιδευτικού). Η δεύτερη τη συνεχή επιμόρφωση των εκπαιδευτικών σε συνδυασμό με την επαγγελματική τους ανάπτυξη. γ) Έμφαση στην επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση, για την οποία σημειώσαμε δύο κατευθύνσεις. Η πρώτη αφορά τη δυνατότητα των αποφοίτων της να συνεχίζουν στην ανώτατη εκπαίδευση, που στην ελλαδική περίπτωση τροφοδοτεί το θέμα της σύνδεσης ΙΕΚ και ΤΕΙ. Η δεύτερη την άντληση διδακτικού προσωπικού από τον χώρο της εργασίας, από επαγγελματίες.

Η πολιτική ηγεσία του υπουργείου -δηλώσεις υπουργού από τις Βρυξέλλες, εκτεταμένη αναφορά στις εκθέσεις από τον υφυπουργό κ. Πανάρετο στην προσωπική του ιστοσελίδα- δείχνει να επιθυμεί να εναρμονίσει το εγχώριο με το κοινοτικό πακέτο. Ανεξαρτήτως αν σε πολλά είναι υποχρεωμένη να το πράξει (οι Βρυξέλλες πιέζουν για εθνικές πρωτοβουλίες), σημασία έχει ότι τα σημάδια αυτά παραπέμπουν σε μια διάθεση αναστροφής του κλίματος εσωστρέφειας, που χαρακτήρισε τη δεκαετία που φεύγει.